

Dkt. Jim Spiegel, Falsafa ya Dini, Kipindi cha 6, Hoja za Theistic, Sehemu ya 5, Uzoefu wa Kidini na Umuhimu Wake kwa Imani ya Theistic

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 6, Uzoefu wa Kidini.

Sawa, tumeangalia hoja kadhaa tofauti za kuwepo kwa Mungu, njia ambazo mtu anaweza kuhalalisha imani yake kwa Mungu ili kujaribu kuonyesha kwamba ni ya busara.

Kama ilivyotokea, hata hivyo, labda watu wengi ambao ni wa kidini au wanaomwamini Mungu huchukua mtazamo wanaouona kutokana na uzoefu fulani ambao wamewahi kuupata. Kwa hivyo hilo linaibua swali, uzoefu wa kidini una umuhimu gani katika kuhalalisha imani yetu kwa Mungu? Kwa hivyo, tutazungumzia hilo hapa. Je, uzoefu wa kidini una thamani au una manufaa katika kujenga hoja ya mantiki kwa Ukristo au kwa uungu kwa ujumla zaidi? Na ikiwa ni hivyo, kwa kiwango gani? Ikiwa sivyo, kwa nini sivyo? Kwa hivyo, hebu tuanze kwanza kwa kuuliza swali, uzoefu wa kidini ni nini? Sasa, jibu letu kwa swali hili litategemea dhana yetu ya dini.

Kulingana na ufafanuzi wa mtu wa dini, aina mbalimbali za uzoefu zinaweza kuhesabiwa kama za kidini, kuanzia hisia ya aina ya umoja na asili hadi uzoefu wa kujitambua hadi kitu maalum zaidi kwa upande wa hisia ya ufahamu wa moja kwa moja wa Mungu wa Biblia. Lakini kwa waumini wengi wa kidini, uzoefu wa kidini kweli unapaswa kuelezewa kama mkutano wa kibinafsi na Mungu. Hivi ndivyo watu wengi wa kidini wangeuelezea: mkutano wa kibinafsi na Mungu.

Hivi ndivyo msomi wa masomo ya kidini Rudolf Otto ameviita uzoefu mwingi. Kumfikiria moja kwa moja kiumbe binafsi ambaye ni mtakatifu, mwema, wa kushangaza, tofauti na mhusika, na ambaye mhusika hutegemea kwa ajili ya maisha na utunzaji. Hiyo ndiyo tafsiri ya Otto ya uzoefu mwingi.

Nadhani ni muhimu kuangazia vipengele kadhaa vya hili. Moja ni kwamba lazima hiki kiwe kiumbe binafsi kwa namna fulani. Hatuzungumzii tu aina fulani ya nguvu au nishati au ulimwengu kwa ujumla.

Tunazungumzia kiumbe binafsi, ambacho kingehusisha aina ya ufahamu, ufahamu, na kujali. Kiumbe ambacho ni kitakatifu na kizuri. Kuna aina ya sifa ya kimaadili kwa kiumbe hiki.

Ajabu. Kuna ukuu fulani hapa. Na tofauti au tofauti na mada.

Hilo ni muhimu. Katika uzoefu mwingi, kama Otto alivyoufafanua, si tu aina ya njia isiyo ya moja kwa moja ya kujipitia. Tunazungumzia kiumbe kilicho tofauti nasi.

Na kisha, hatimaye, wazo kwamba ni kiumbe ambaye mtu anamtegemea. Kuna hisia ya utegemezi hapa. Huyu ni kiumbe ambaye ndiye chanzo changu au sababu ya kuwepo kwangu.

Kwa hivyo, mambo haya yote ni sehemu ya wazo hili la uzoefu mwingi. William James katika kitabu chake kikuu cha kitambo, *The Varieties of Religious Experience*, anachambua matukio mengi kama hayo. Inavutia.

Ninapendekeza sana kitabu hicho. Ninaamini kwamba kinabaki kuwa uchunguzi bora zaidi wa kitaaluma kuhusu mada hiyo miongo hii yote baadaye. Kwa hivyo, tunaweza kubishana kutokana na uzoefu wa kidini hadi kuwepo kwa Mungu? Na baadhi wamejaribu hoja kama hizo.

Tutaangalia aina mbili tofauti ambazo hoja kutokana na uzoefu wa kidini huchukua. Moja wakati mwingine huitwa hoja ya kisababishi, ambayo husababisha kutokana na athari za uzoefu wa mtu hadi kuwepo kwa Mungu kama chanzo. Kisha, kuna hoja ya utambuzi wa moja kwa moja, ambayo husababisha kwamba mtazamo wa mtu kuhusu Mungu unafanana na mtazamo wa mtu kuhusu vitu vya kimwili vyenye busara ambavyo tunaviona kwa hisia zetu.

Hiyo ndiyo hoja ya mtazamo wa moja kwa moja. Kwa hivyo, hebu tuanze na hoja ya kisababishi kutokana na uzoefu wa kidini, tukitoa hoja kutokana na athari za uzoefu wa mtu, hasa wakati kuna mabadiliko makubwa katika maisha ya mtu. Kutoa hoja kutoka hapo hadi kwa Mungu kama sababu kuu ya mabadiliko hayo.

Mara nyingi hutokea kwamba watu walioongoka na kuwa Wakristo au labda dini nyingine watatambua na kutoa ushuhuda kuhusu mabadiliko katika maisha yao. Nilikuwa hivi, kisha nikamjia Kristo, nikaongoka, na nikatubu. Sasa, maisha yangu yamebadilika kwa njia hizi zote. Niliacha tabia na maovu haya yote, na sasa ninaishi katika njia ambayo ni njema au yenye afya zaidi, na Mungu ndiye sababu.

Aina hiyo ya ushuhuda, angalau, ni hoja isiyo wazi katika visa vingi, kama si waziwazi, inayosababisha kuwepo kwa Mungu. Sasa, baadhi ya watu wanapinga hili, kwamba uzoefu kama huo wa kidini na hasa mabadiliko ya maisha yanayofuata yanaweza kuelezewa kisaikolojia na kijamii kwa kuzingatia, tuseme, aina za watu ambao mwongofu mpya anumia muda mwingi nao. Na pia, wazo kwamba ni imani tu ambazo mtu huyo sasa anashikilia na kusema majukumu au wajibu wa kimaadili

ambao wanaonekana kuuhusisha, kwamba hilo lilikuwa na athari ya kisaikolojia kwa mtu huyo, na sasa hii inaelezea kwa nini wanaishi maisha yao tofauti sana.

Kwa hivyo, hizo zingekuwa njia za kisaikolojia na kijamii za kulifanya simulizi hili kuwa la kawaida. JP Moreland amefanya kazi kuhusu suala hili, anashughulikia pingamizi hili, na anabainisha kuwa uzoefu wa kidini hauzui mambo ya kisaikolojia na kijamii. Wale wanaotoa hoja hii ya sababu kulingana na uzoefu wa kidini hawahitaji kukataa kwamba kuna vipengele vya kisaikolojia na kijamii hapa.

Swali ni kama mambo hayo au mambo hayo yanaelezea mabadiliko yote katika maisha ya mtu. Wazo hapa ni kwamba kuna vipengele fulani vya mabadiliko ya mtu ambavyo haviwezi kuhesabiwa kikamilifu kwa maneno ya kisaikolojia na kijamii tu. Moreland pia anabainisha kuwa mkakati wa kutafsiri kisaikolojia au kuelezea kijamii maisha ya mtu hubadilika; hii inakuwa isiyowezekana kadri aina mbalimbali zinavyoongezeka katika asili na wigo wa mabadiliko ya kidini.

Hiyo ndiyo miktadha tofauti ambayo watu hubadilishwa. Tena, katika utafiti wa James, kuna miktadha mingi sana, kijamii na kitamaduni, kwa upande wa makundi ya umri, na kadhalika, pamoja na hali za kisaikolojia za watu wanaohusika. Unapooni aina zile zile za mabadiliko, mabadiliko makubwa ya maisha, katika hali mbalimbali za kijamii na kisaikolojia, inaongeza uaminifu zaidi kwa dai kwamba kuna kitu kisicho cha kawaida kinachoendelea hapa.

Na kisha tatu, Moreland anabainisha kuwa uzoefu wa kidini wa Kikristo umeunganishwa na matukio ya kweli. Tunaweza pia kuuita gridi ya tafsiri, mfumo ambao tunaweza kutafsiri matukio ya uzoefu wa mwanadamu. Tunapozingatia matukio hayo ya kweli, hasa ufufuo wa Kristo na historia ya mabadiliko kutoka kanisa la kwanza hadi siku yetu ya sasa, tunakaribisha sana matarajio kwamba mabadiliko kama hayo yataendelea kutokea katika maisha ya Wakristo.

Na kisha, bila shaka, maandiko yanatupa mfumo wa kuelewa kinachoendelea hasa wakati mabadiliko ya kidini yanapotokea. Tuna kategoria hizi katika maandiko. Wazo la asili ya dhambi ya mtu kabla ya kuongoka ni kwamba lina mipaka sana katika jinsi anavyoweza kuishi kwa wema. Na kisha, kwa uongofu na kuingia kwa Roho Mtakatifu katika maisha ya mtu, anawezeshwa na kuwezesha kuishi kwa wema na heshima zaidi mbele za Mungu.

Hiyo ni aina ya theolojia ya usuli ambayo inatupa, tena, aina ya matarajio kwamba aina hizi za mabadiliko zingetokea. Na inathibitisha ukweli wao. Kwa hivyo hiyo ndiyo hoja ya kisababishi kutokana na uzoefu wa kidini.

Sasa, hebu tugeukie hoja ya utambuzi wa moja kwa moja kutokana na uzoefu wa kidini. Huu ni aina ya mlinganisho kati ya utambuzi wa kidini au mtazamo wa kiroho wa Mungu na aina za utambuzi wa kawaida zaidi tunazopata siku nzima tunapooni,

kusikia, kuonja, kugusa, na kunusa vitu tofauti katika mazingira yetu. Kwa hivyo , wazo ni kwamba mtu anaweza kusema kwamba, angalau katika visa vingi, uzoefu wa numinous na mtazamo wa numinous vinafanana vya kutosha na mtazamo wa hisia kiasi kwamba tunaweza kuhitimisha kwamba wa kwanza ni halisi.

Kama vile tunavyoweza kuona na kugusa vitu vya kimwili moja kwa moja, kwa kweli tunaweza kumhisi Mungu kiroho. Sasa, hoja hii, uchambuzi mzima kwa kutumia mlinganisho huu, imetengenezwa na mwanafalsafa mkuu Mkristo wa hivi karibuni William Alston, ambaye ni mtaalamu wa epistem anayeshughulikia hili katika kitabu chake *Perceiving God*. Alston alikuwa mmoja wa watu mashuhuri katika Mwamko wa falsafa ya Kikristo miaka 30 hadi 40 iliyopita, pamoja na watu kama Alvin Plantinga na, Marilyn na Robert Adams, na wengine kadhaa.

Lakini Alston anasema kwamba kuna misingi mizuri ya kiepistemolojia kwa dai kwamba mtu amekuwa na ufahamu wa moja kwa moja wa uzoefu kuhusu Mungu. Anatetea hili kwa kulinganisha mazoea mawili yanayoitwa doxastiki au kuunda imani. Hizo ni mitazamo ya hisia, ambayo inaweza kuitwa mitazamo midogo, ambayo pia inaweza kuitwa mitazamo ya fumbo.

JP Moreland ameunda na kutumia mawazo kadhaa ya Alston hapa, kwa hivyo nitatoa kutoka kwa kazi ya Moreland na pia ninawasilisha hili. Kwa hivyo, fikiria sifa au vipengele vya msingi vya utambuzi wa hisia. Wakati wowote unapoangalia karibu nawe, na unaona meza na viti na miti na miamba na nyasi na mawingu, ni nini kinachoendelea hapo unapohisi ulimwengu unaokuzunguka? Kwanza, kumbuka kwamba hali fulani zinahitaji kutimizwa na mhusika ili awe na uwezo wa utambuzi wa hisia.

Mtu anahitaji kuwa na fahamu. Hawezi kulala, kuna haja ya kuwa na kiwango fulani cha umakini, na viungo vyake vya hisia vinahitaji kufanya kazi vizuri. Ili kuona macho yako na kitovu cha kuona cha gamba lako la ubongo na neurolojia hiyo, inahitaji kufanya kazi vizuri kiasi. Kwa hivyo, mhusika anahitaji kukidhi masharti fulani ya msingi.

Pili, utambuzi wa hisia ni kuhusu wakati unapokuwa wa kweli wakati unaaminika na halisi; utambuzi wa hisia ni kuhusu au kuelekezwa kwenye kitu. Kitu ambacho kipo bila kujali mtambuaaji. Kwa hivyo, ninapoangalia upande fulani, na kuona kiti, mtazamo wangu unaelekezwa kwenye kiti hicho, kana kwamba ni, na kiti hicho kipo bila kujali mimi.

Sio dhana ambayo akili yangu mwenyewe inazalisha, na ipo bila kujali akili yangu. Tatu, utambuzi wa hisia una upande wa umma na wa faragha. Ingawa ninakiona kiti na nina uzoefu wangu wa kipekee nacho, kama ungekuwa hapa na ukiangalia kiti kutoka pembe nyingine, kingeonekana tofauti kwako kuliko kinavyoonekana kwangu.

Kwa hivyo, mtazamo wa umma ni kwamba kiti hicho kinapatikana kwa ajili yako na mimi na wengine kukiona, lakini kulingana na mtazamo wetu, kitaonekana tofauti kidogo. Kuna pembe nyingi ambazo tunaweza kuona kitu kama hicho, kiasi kwamba mwonekano wake ungekuwa tofauti kidogo na pembe hizo zote na ungeonekana tofauti kulingana na mwanga na kadhalika. Kwa hivyo, kuna mtazamo wa umma na pia wa faragha kwa hisia.

Nne, utambuzi wa hisia unakubali tofauti ya sehemu-kitu kizima. Mtu hahitaji kutambua kitu chote ili kukielewa kwa dhati. Tena, ninapoangalia juu ya kiti hicho na kukiona, naona nyuso fulani tu, ambazo kwa kweli huunda asilimia ndogo sana ya muundo wa jumla wa kiti.

Haijalishi unachunguza kwa makini kiasi gani kitu chochote cha kimwili, kwa kweli, unaangalia sehemu yake tu kwa sababu ya mambo ya ndani ambayo huwezi kuyaona. Kwa hivyo, kuna tofauti ya sehemu nzima hapo. Kwa sababu tu unaiona kwa sehemu tu, hata katika sehemu ndogo, haimaanishi kwamba huioni kitu hicho kihalisi.

Na mwishowe, kuna ukaguzi wa umma au vipimo vya utambuzi wa hisia. Tunawezaje kuthibitisha kile tunachokiona? Je, tunaona kweli? Sote tumepata uzoefu wa kuendesha gari barabarani, tuseme, kwa kasi kubwa kwenye barabara kuu, na kitu kinatuvutia, na kinaonekana kama, tuseme, kulungu. Au aina fulani ya mnyama anayetugonga kama kitu kisicho cha kawaida mahali fulani.

Umeona hilo? Nini? Naam, ilikuwa kulungu. Ndiyo, niliona hilo. Sawa.

Na hilo linathibitisha kwamba, ndio, sikuwa nikiona vitu. Kulungu anafanya nini hapa katikati ya jiji au mahali fulani pa ajabu? Na hapo ndipo tunapoomba uthibitisho. Unajua, wow, angalia hilo.

Hiyo inafanya nini hapo? Nilikuwa nikiendesha gari hapa katikati mwa Indiana miaka michache iliyopita, na niligundua kwenye moja ya miti tuliyokuwa tukiendesha gari kwamba ilionekana kama tai mwenye upara. Nilimuuliza mwanangu kama huyo alikuwa tai mwenye upara. Akasema, ndio, ni tai mwenye upara. Ilibainika kuwa wengine wameona tai wenye upara katika eneo hili pia, lakini ilishangaza.

Kwa hivyo, nilikuwa najiuliza jinsi utambuzi wangu wa hisia ulivyokuwa wa kuaminika katika hali hiyo, na nilitafuta uthibitisho wa umma, kana kwamba, nikimuuliza mwanangu. Na alithibitisha hilo. Bila shaka, hilo si jambo lisilo na dosari, lakini kadiri unavyowauliza watu wengi kuthibitisha mtazamo wa hisia unaokuwa nao, ndivyo unavyoaminika zaidi.

Kwa hivyo, hizo ni sifa tano za utambuzi wa hisia, ambazo ni za kawaida na za moja kwa moja. Na kama tutakavyoona, kama Alston na Morland wanavyosema, aina hizi

za hali zinatumiwa kwa utambuzi wa fumbo. Kuanzia na ukweli kwamba hali fulani lazima zitimizwe katika muktadha wa utambuzi wa fumbo au wa numinous.

Mhusika anahitaji kuwa na aina ya, tuseme, ufahamu wa kidini au kiroho. Chochote kilicho ndani yetu kinachotuwezesha kutambua kiroho. Na tunaweza kuongeza kwamba lazima kuwe na nia fulani, labda hata aina ya mwelekeo, wa kumtafuta Mungu.

Labda hilo pia ni muhimu. Hakika, nia ya kujibu na uwezo wa kumtambua Mungu au angalau uhalisia fulani wa kiroho kwa jinsi ulivyo. Hata hivyo, masharti fulani yanahitaji kutimizwa ili mtu awe na mtazamo wa fumbo.

Pili, utambuzi wa fumbo unamhusu au unamlenga Mungu kama lengo lake. Kwa hivyo, mtu anapopata uzoefu wa fumbo, tena, hapitii tu hali yake ya kiakili. Lakini ikiwa ni halisi, uzoefu huo unaelekezwa kwa Mungu na unaelekezwa kimakusudi kwa Mungu kama lengo lake.

Tatu, utambuzi wa fumbo una kipengele cha umma na cha faragha, kama vile ilivyo kwa utambuzi wa hisia. Watu wengine wanaweza kumwona Mungu. Watu wengine wanamwona Mungu.

Lakini hakuna mtu mwingine aliye na uzoefu wangu hasa. Hakuna mtu aliye na uzoefu wako hasa. Hii ndiyo sababu tunapenda kuzungumzia uzoefu wa kidini.

Lo, nataka kusikia mtazamo wako au mtazamo wako. Una mtazamo gani kuhusu uhusiano au kukutana na Mungu? Kwa hivyo, Mungu, kama ilivyo, anapatikana hadharani ili aweze kufikiwa na wanadamu. Lakini kila mwanadamu ana mtazamo wa kipekee kuhusu Mungu.

Nne, utambuzi wa fumbo unakubali tofauti ya sehemu nzima. Mtu hahitaji kumjua Mungu kikamilifu ili amtambue Mungu kikweli. Na, bila shaka, haiwezekani kwa mtu yeyote kumjua Mungu kwa sababu yeye ni kiumbe mkuu sana.

Hakuna mwisho wa mambo ambayo tunaweza kujifunza au kuelewa kuhusu Mungu. Kwa hivyo, labda kila uzoefu wa Mungu unafikia katika kipengele kidogo au chenye kikomo cha Mungu unapofikiria kuhusu kukutana na kiumbe kisicho na kikomo. Kuna simulizi hili la kuvutia katika Pentateuki ambapo Musa anauliza kama anaweza kumuona Mungu au kukutana na Mungu moja kwa moja.

Amarifiwa kwamba, vema, huwezi kuvumilia hilo, sivyo? Lingekufa. Lingekuua. Kwa hivyo, nitapita, na nadhani ana aina ya kimbilio la Musa mwenyewe, nami nitakuonyesha sehemu zangu za nyuma.

Angalau, hivyo ndivyo tafsiri moja ya kibiblia inavyosema. Sehemu za nyuma za Mungu au sehemu ya nyuma ya Mungu au chochote kile. Ni aina tu ya kidokezo cha kiumbe wa kimungu.

Na, bila shaka, Mungu anapopita , na anapata mwanga huu wa sehemu za nyuma za Mungu, unamangaza Musa kabisa. Na uso wake kisha unang'aa sana kiasi kwamba Waisraeli wenzake hawawezi hata kumtazama. Kwa hivyo, weka pazia juu ya uso wako.

Unatupofusha, jambo ambalo ni onyesho au kielelezo chenye nguvu cha utukufu wa Mungu. Lingeathiri mwanadamu huyu mwenye mwili kiasi kwamba hata kutazama kwa ufupi sehemu za nyuma au sehemu ya nyuma ya Mungu kungemathiri Musa.

Kwa hivyo, alikuwa na mkutano mdogo sana wa moja kwa moja na Mungu, lakini alimwona Mungu kikweli hata hivyo. Na kisha, kuna vipimo vya umma vya utambuzi wa kweli wa fumbo. Na tunaweza kuorodhesha baadhi ya hivyo.

Mojawapo ya hayo ni uthabiti. Uthabiti wa kimantiki. Hakuna kitu na uzoefu wa hisia, ikiwa tunapitia kitu halisi, unaoweza kupingana kimantiki.

Ikiwa mtu atakukaribia na kusema, hei, nimeona tu mraba wa duara nje ya barabara, inavutia. Unasema, sijui kama ulichokipata kilikuwa cha duara au cha mraba, lakini najua hakikuwa vyote viwili. Haiwezi kuwa na utata kimantiki kama huo.

Lazima kuwe na uthabiti wa kimantiki. Kwa hivyo, ndivyo ilivyo linapokuja suala la utambuzi mwingi au wa kifumbo pia. Ikiwa ni kweli, madai kuhusu hilo yanahitaji angalau kuwa na uthabiti wa kimantiki.

Kwa hivyo, mtu yeyote anayesema, vema, nimempitia Mungu, Mungu ni wa kibinafsi na hana utu. Hiyo itakuwa ni kujikana mwenyewe au kujidharau. Labda mtu huyo alimpitia Mungu, lakini amechanganyikiwa tu kuhusu jinsi ya kuelezea.

Lakini Mungu hawezi kuwa kiumbe wa kibinafsi kabisa na asiye na utu kabisa. Jaribio lingine la utambuzi wa fumbo halisi ni kufanana fulani na mifano. Na hapa tunazungumzia kuhusu mfumo fulani, uzoefu wa kidini kwa karne nyingi.

Tutarudi kwenye masimulizi ya Biblia na uzoefu wa Mungu kutoka kwa watu kama Musa, Ezekieli, Mtume Yohana, na Isaya. Kwa kuchukua yote hayo kama mifano, wote walipitia unyenyekevu mkubwa. Ninawajua Ezekieli, Isaya, na Yohana; Nadhani wote walianguka chini mbele za Mungu kana kwamba walikuwa wamekufa.

Isaya anasema kuhusu hilo, Nilikuwa nikiangamia, nimeangamia, ninaangamia hapa mbele za Mungu. Na Ezekieli na Yohana wote wanaanguka kifudifudi. Na hivyo

ndivyo ilivyokuwa kwa Wakristo wengi wenye imani za kishirikina au watu wacha Mungu ambao wamempitia Mungu moja kwa moja kwa miaka mingi.

Kuna aina ya unyenyekevu kupita kiasi. Na wengi wangebishana, nadhani inawezekana, kuhusu kukutana moja kwa moja na Mungu, kwamba hiyo ni moja ya alama za mtazamo wa moja kwa moja wa kweli wa Mungu. Mara kwa mara, mtu angetarajia uzoefu wa fumbo au wa kutatanisha, ikiwa ni wa kweli, ufuatwe na uzoefu kama huo ndani yake mwenyewe na kwa watu wengine.

Labda hupati aina ile ile ya nguvu au kiwango sawa cha drama kwa njia ya kawaida kulingana na uzoefu wako wa Mungu. Lakini aina ya ufahamu wa Mungu katika kiwango fulani inapaswa au inaweza kutarajiwa kurudiwa kwa njia fulani katika maisha ya mtu. Kwa hivyo hiyo iko ndani ya maisha ya mtu mmoja, lakini ukiangalia watu wengine wakiwa na uzoefu kama huo, ndivyo ungetarajia ikiwa aina hizi za akaunti zinaaminika.

Na kisha, nne, matokeo yenye manufaa. Matokeo ya uzoefu kama huo yanapaswa kuwa mazuri kwa mhusika na pia kwa watu wengine. Mtazamo wa mtu huyo kuhusu maisha unapaswa kuboreshwa.

Wanapaswa kujengwa kimaadili. Inapaswa kuongeza uwezo wao wa kuishi vizuri duniani na kuwatendea watu vizuri, kuishi kwa wema, kuwa waaminifu zaidi, waaminifu zaidi, na kadhalika. Fadhila zote zinapaswa angalau kuongezeka katika maisha ya mtu. Wanapaswa kuishi kwa wema zaidi na kwa uadilifu zaidi kama matokeo yake wanampitia Mungu kweli.

Mwishowe , panapaswa kuwa na mshikamano fulani na maandiko. Uzoefu huo unapaswa kuendana na ufunuo huu wa kweli tulionao.

Na tena, kuna hadithi nyingi kuhusu watu wanaompitia Mungu na mabadiliko ambayo hii huleta katika maisha yao. Kunapaswa kuwa na kitu kinachofanana na hicho katika maisha ya mtu ikiwa amempitia Mungu kweli. Kwa hivyo, Alston na Moreland wanasema kwamba kuna usawa wa kimantiki kati ya mtazamo wa hisia za vitu vya kimwili na mtazamo wa fumbo wa Mungu.

Kama ile ya kwanza inaweza kutegemewa kimantiki kama desturi inayounda imani, basi labda ile ya pili. Sasa, hapa kuna baadhi ya pingamizi ambazo zimesajiliwa na mtu anayeitwa Keith Augustine. Anasema kwamba hoja ya usawa ya Alston inashindwa kwa sababu, kwa upande mmoja, ukosefu wa mbinu za uchunguzi zinazoweza kutumika hadharani ili kubaini asili ya kiumbe wa kimungu.

Kwanza, tatizo moja hapa, na tunaweza kusema kutokuwa na usawa, ni kwamba hatuwezi kudhibiti uzoefu huu kama tunavyoweza kudhibiti uzoefu wa hisia. Ninaweza kuwa na uhakika kwamba ninaporudi chumbani, nitakuwa na aina fulani za

uzoefu wa meza na viti na kadhalika. Inatabirika, lakini siwezi kutoa utabiri wa aina zile zile wa kutegemewa linapokuja suala la uzoefu wa Mungu na kukutana na watu kwa njia ya fumbo.

Augustine pia anasema kwamba utofauti mkubwa wa imani kuhusu Mungu, na kama anavyosema, kuwepo kwa mazoea ya mafumbo yasiyolingana sana, na ukosefu wa sababu zozote huru za kuzingatia mazoea yoyote ya mafumbo kama yenye uwezekano mkubwa wa kuaminika kuliko mengine yoyote, kwamba hiyo pia ni sababu kwa nini hoja ya Alston inashindwa. Kwa hivyo, hivi ndivyo ningejibu hoja hizi mbili kutoka kwa Augustine. Kwanza, kuhusu ukosefu wa mbinu za uchunguzi zinazoweza kutumiwa hadharani, nadhani tunaweza kugeukia maandiko hapa, ufunuo maalum, na kusema kwamba hii inatoa fursa za uchunguzi wa umma kuhusu asili ya kiumbe wa kimungu.

Kuna taarifa nyingi katika maandiko zinazotupa uelewa thabiti sana wa asili ya Mungu, na hata kama bado ni mdogo, bado kuna taarifa nyingi hapo. Kisha, tunaweza kulinganisha dhana ya kibiblia kuhusu asili ya Mungu na aina za madai ambayo mtu anaweza kuwa akiyatoa kuhusu asili ya kiumbe alichokutana nacho katika uzoefu wake wa mafumbo. Kisha, linapokuja suala la ukosefu wa sababu huru za kuzingatia desturi yoyote ya mafumbo kama inayoweza kuaminika zaidi kuliko nyingine yoyote, nadhani tatizo hilo pia linaweza kushughulikiwa kupitia rufaa kwa ufunuo maalum.

Swali ni, ni ufunuo gani unaodaiwa kuwa maalum ndio unaoaminika zaidi? Hii inatupeleka kwenye mjadala wa suala tofauti lakini muhimu, nalo ni dini linganishi, uchambuzi wa kidini linganishi, kuangalia dini tofauti na kutathmini maandishi yao matakatifu ili kuona ni yapi, ikiwa yapo, yameongozwa na Mungu. Tuna sababu gani nzuri, kihistoria na vinginevyo, za kuamini kwamba, tuseme, maandiko ya Agano la Kale na Jipya ni ufunuo ulioongozwa na Mungu kutoka kwa Mungu? Tunaweza kuuliza maswali yaleyale kuhusu maandiko hayo kama tunavyoweza kuuliza kuhusu Korani, Kitabu cha Mormoni, Upanishads, Bhagavad Gita, misemo ya Buddha mwenye huruma, na kadhalika. Lakini hilo ni suala tofauti.

Inaendana na kile tunachozungumzia hapa, lakini hiyo ni uwanja mkubwa wa masomo ambao una athari kwa mawazo yetu kuhusu mila ya kidini ambayo ni sahihi.

Kwa hivyo, hiyo inahitimisha mjadala wetu wa uzoefu wa kidini na umuhimu wake kwa imani katika Mungu.

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 6, Uzoefu wa Kidini.